

Pharmaceutisch WEEKBLAD 38

Speedrol

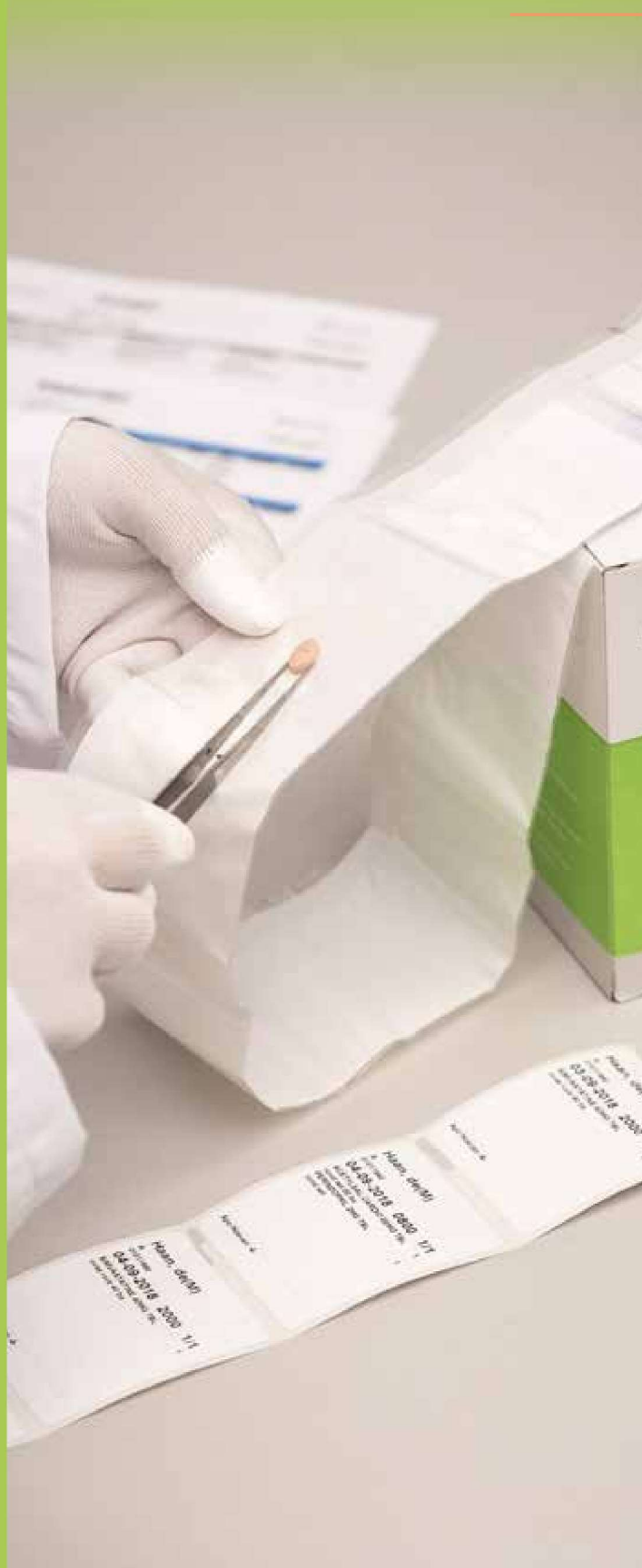
Magistrale medicatierol oplossing
bij acute wijziging geneesmiddelen

Verder in dit nummer:

Stroomschema voor keuze DOAC bij
niet-valvulair atriumfibrilleren

Furosemide als monotherapie:
zelden of nooit hyponatriëmie

Interventie apotheker: veel minder
duizelig na afbouw van medicatie

Met printer, software en blanco zakjes past apotheker medicatierol aan

Magistrale spoedrol oplossing bij acute medicatiewijziging

Een spoedrol leveren binnen vierentwintig uur is niet altijd snel genoeg. Met nieuwe software van Apotheek Voorzorg kunnen apothekers zelf in hun eigen apotheek een magistrale medicatierol op maat maken. Handmatig en zonder te hoeven investeren in een geautomatiseerd geneesmiddeldistributiesysteem.

10

Pharm weekbl 21 september 2018:153-38

Auteurs **Jan de Groot**
en **Jan Sips**

Een Geïndividualiseerde Distributie Vorm (GDV) is een specifieke distributie- en verpakkingsvorm, waarmee de apotheker overzicht en ordening aanbrengt in de geneesmiddelen voor patiënten die moeite hebben om alle geneesmiddelen volgens het innameschema te gebruiken. In de GDV zijn bij het op naam stellen van geneesmiddelen, deze geneesmiddelen per dag en per tijdstip van inname geordend en gereed gemaakt in afzonderlijke compartimenteenheden: kleine plastic zakjes. Verpakken in de GDV gebeurt meestal via een Geautomatiseerd geneesmiddeldistributiesysteem (GDS), waarmee in een GDS-apotheek machinaal medicatierollen worden geproduceerd.

In de dagelijkse praktijk in de openbare apotheek doen zich situaties voor waarbij een verandering in een al bestaande medicatierol gewenst is om patiënten de juiste zorg op maat te kunnen bieden. Hierbij valt te denken aan: starten, stoppen of wijzigen van medicatie bij een schriftelijke aanwijzing van de voorschrijver. Verder valt bij ontslag uit het ziekenhuis de start van inname veelal niet samen met de reguliere levering van de medicatierol. In de praktijk gebeurt het ook regelmatig dat een zakje met medicatie zoek raakt, doordat de patiënt deze apart bewaart van de oorspronkelijke medicatierol. Bij goed overleg en duidelijke afspraken tussen openbaar apotheker en voorschrijver over

**NA ONTSLAG
MAAKT DE
APOTHEKER
IN TWINTIG
MINUTEN
EEN NIEUWE
MEDICATIEROL**

Nieuwe medicatierol bij verloren medicatie

Bij de balie van Service Apotheek Hoeven – deze apotheek werkt met de nieuwe software – meldt zich mevrouw De H. in lichte paniek omdat haar man de laatste twee dagen van zijn medicatierol kwijt is. Ze wordt gerustgesteld door een apotheker of een assistent en gevraagd of ze twintig minuten kan wachten, dan kan een nieuwe rol worden gemaakt. Mevrouw De H. vindt dit prima en ze gaat in de tussentijd nog even langs de bakker. Het gaat om acetylsalicylzuur 80 mg en perindopril 2 mg in de morgen en in de avond simvastatine 40 mg. De apotheker of assistent verzamelt de geneesmiddelen uit de eigen voorraad en maakt met de software-applicatie een nieuwe medicatierol, die vervolgens wordt gecheckt volgens het vier-ogenprincipe.

Ook worden alle gegevens en controles over de medicatieverandering vastgelegd en gearchiveerd in het apotheekinformatiesysteem. Twintig minuten later is mevrouw weer terug om de zelfgemaakte medicatierol op te halen.

Foto Kenneth Tan

EEN BLANCO MEDICATIEROL WORDT VAN DE JUISTE ETIKETTEN VOORZIEN EN HANDMATIG GEVULD VOLGENS EEN GEVALIDEERDE WERKMETHODE.

de impact van wijzigingen, kunnen wijzigingen soms uitgesteld worden tot de volgende reguliere levering van de medicatierol.

Huidige nadelen

Ook goede afstemming tussen de openbaar apotheker en de ontslagapotheker in het ziekenhuis zorgt voor het continueren van de juiste medicatie in de juiste verpakkingsvorm, afgestemd op de behoefte van de patiënt. Toch is het niet altijd mogelijk te wachten op de levering van de medicatierol volgens het afgesproken weekschema. Op dit moment zijn er enkele oplossingen om met acute medicatiewijzigingen om te gaan, maar die hebben nadelen.

- Het handmatig aanpassen van de medicatierol door knippen en plakken. Een nadeel hierbij is een verhoogd risico op fouten. Bij stopmedicatie kan gebruik gemaakt worden van een kunststof rode strip om de niet meer te gebruiken medicatie van buitenaf te isoleren. Een andere mogelijkheid bij stopmedicatie is om deze tabletten en/of capsules af te zonderen door middel van het aanbrengen van een seal in het zakje, en voor de veiligheid een waarschuwingsticker op het zakje te plakken, over het deel met het gestopte medicijn. Daarbij kan de veiligheid verder worden verhoogd door de stopmedicatie te verpulveren in de gesealde strook en een briefje over de wijziging aan de rol te plakken.
- Het los bijleveren van nieuw te starten orale

vaste medicatie naast de medicatierol. Het nadeel hiervan is dat er een verhoogde kans is dat de patiënt deze losse medicatie vergeet.

- Het vanuit de openbare apotheek bestellen van spoedrollen in een gespecialiseerde GDS-apotheek. Het nadeel hiervan is de transporttijd.
- Het uitsorteren via een weekdoos. Een weekdoos kan door ander gebruik en andere etikettering als nadeel hebben dat de patiënt hiermee niet goed om kan gaan. Ook is het mogelijk dat medewerkers in instelling of thuiszorg onvoldoende geoefend zijn om probleemloos te wisselen tussen medicatierol en weekdoos.

De openbaar apotheker beoordeelt welke distributievorm voor de patiënt het meest geschikt is. Hierbij hoort onder meer dat toedieningstijdstippen van de medicatie op de juiste manier doorlopen worden en geen dubbelmedicatie optreedt.

Uit bovenstaande volgt dat het leveren van een spoedrol in het algemeen de voorkeur heeft bij medicatiewijzigingen die niet uitgesteld kunnen worden.

Blanco medicatierol

Een spoedrol leveren binnen vierentwintig uur is echter niet altijd snel genoeg. Een nieuwe oplossing voor acute zorg op maat is om in de openbare apotheek – zonder een GDS-machine – zelf een magistrale medicatierol gereed te maken.

Met behulp van een softwareprogramma van

**IMPROVISEREN
MET LOSSE
POTJES IS NIET
MEER NODIG**

Casus: spoedrol ter overbrugging na ontslag

Op vrijdagmiddag 16.50 uur komt in Service Apotheek Hoeven een fax binnen vanuit het ziekenhuis met de ontslagmedicatie van de heer Van G – deze apotheek werkt met de nieuwe software. Van G. heeft een myocardinfarct gehad en heeft drie nieuwe geneesmiddelen voorgeschreven gekregen. Ook moet een eerder voorgeschreven middel gestopt worden. De apotheker besluit als overbrugging de aanpassingen in de medicatie onmiddellijk in een magistrale spoedrol te verwerken. De bezorger brengt de magistrale spoedrol een half uur later bij de patiënt thuis en de oude medicatierol wordt ingenomen. Ondertussen wordt de nieuwe medicatierol volgens de afspraken van het reguliere leveringstijdstip besteld bij de GDS-apotheek.

Apotheek Voorzorg kan de apotheker etiketten maken die dezelfde lay-out hebben als de gebruikelijke medicatierol. Voordeel van dezelfde lay-out is dat de kwetsbare patiënt de vertrouwde medicatierol kan blijven gebruiken. Ook mantelverzorgers of medewerkers van de thuiszorg werken hiermee soepeler in vergelijking met bijvoorbeeld een weekdoos. Een blanco medicatierol wordt dan van de juiste etiketten voorzien en handmatig gevuld volgens een gevalideerde werkmethode. De juiste beschrijving van het uiterlijk van elke tablet of capsule, die op voorraad zijn in de eigen apotheek, kan op de zakjes worden gedrukt. Daardoor is er voor de gebruikers geen verschil in wijze van toediening tussen de magistrale en de machinale medicatierol.

Bereiding

De softwareapplicatie werkt als volgt. In de eigen apotheek kan de apotheker in het apotheekinformatiesysteem een regulier transportbestand/verpakkingsopdracht aanmaken voor het gewenste aantal dagen. De apotheker verzendt de opdracht niet naar de

GDS-apotheek maar verwerkt deze zelf met de nieuwe software.

De etiketten voor de zakjes van de rol, een orderpicklijst om de juiste geneesmiddelen uit de eigen voorraad te halen en een aftekenlijst voor de eindcontrole zijn vervolgens gemakkelijk af te drukken. De beschrijving van het uiterlijk van de tabletten en capsules op de zakjes kan de apotheker inlezen of zelf aanpassen, wat de herkenbaarheid waarborgt voor de patiënt.

Vervolgens haalt de apotheker de medicatie uit de eigen voorraad met de orderpicklijst, controleert de medicatie en parafeert de lijst. Daarna kunnen de blanco zakjes geëtiketteerd en gevuld worden, nadat met de software de barcode van het originele geneesmiddelendoosje is gecheckt. Ten slotte controleert de apotheker nogmaals de inhoud van de zakjes en controleert en parafeert de aftekenlijst.

Bij ontslag uit het ziekenhuis kan de apotheker binnen twintig minuten een aangepaste medicatierol maken. Improviseren met bijvoorbeeld losse potjes is niet meer nodig – dat is een stap terug in de dienstverlening en het ziet er heel anders uit. Vooral voor de groep kwetsbare patiënten is dit verwarrend. Met de nieuwe software is het mogelijk om te leveren binnen twintig minuten én in de vertrouwde vorm. Voor deze patiënten veel overzichtelijker. Een service die de patiënt ervaart en de andere zorgverleners zeer waarderen. ■

Zie voor literatuurreferenties pw.nl

Jan de Groot is gevestigd apotheker van Apotheek Voorzorg in Elsloo. Jan Sips is gevestigd apotheker van Service Apotheek Hoeven.

DE MACHINALE EN DE MAGISTRALE
MEDICATIEROL HEBBEN DEZELFDE
LAY-OUT, DAT IS VERTROUWD VOOR DE
KWETSBARE PATIËNT.

Foto Jan Sips